

RASFF – Systém včasné výměny informací pro potraviny a krmiva

Spotřebitelé chtějí mít jistotu, že potraviny které konzumují jsou zdravotně nezávadné. Bezpečnost potravin a krmiv je tedy v popředí jejich zájmu. K zajištění zdravotní nezávadnosti potravin a krmiv v EU v celosvětovém měřítku přispívá především propracovaná legislativa a vzájemná spolupráce jednotlivých členských států.

Jedním z klíčových nástrojů, které umožňují rychle reagovat na rizika týkající se potravin a krmiv, je systém RASFF (Rapid Alert System for Food and Feed).

Na evropské úrovni funguje tento systém rychlého varování již od roku 1978. Je zřízen formou sítě, která kromě Komise Evropského společenství zahrnuje členské státy Evropské unie, státy Evropského sdružení volného obchodu (Norsko, Island, Lichtenštejnsko, Švýcarsko) a od roku 2002 i Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA).

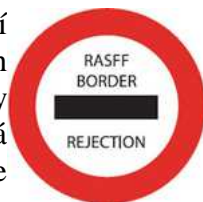
Systém RASFF propojuje kontaktní místa ve všech členských státech, členských organizacích systému a Evropskou komisi. Mezi těmito členy sítě probíhá neustálá výměna informací o všech zdravotních rizicích z potravin a krmiv. Nepřetržitá služba zajišťuje, že příjem a odesílání urgentních oznámení a reakcí na ně probíhá v nejkratším možném čase. Pokud má některý člen systému RASFF informace o závažném zdravotním riziku u potravin či krmiv, musí prostřednictvím systému RASFF okamžitě informovat Evropskou komisi. Evropská komise pak ihned informuje ostatní členy, aby provedli vhodné kroky. Mezi taková opatření může například patřit stažení daného produktu z trhu za účelem ochrany zdraví spotřebitelů. Komise vyhodnocuje všechna přichodí hlášení a předává je dále členům systému RASFF prostřednictvím jednoho ze čtyř typů oznámení.

V rámci systému RASFF existují 4 kategorie oznámení:

Varování (Alert notification) je zasíláno, pokud se na trhu vyskytuje rizikový výrobek (potravina či krmivo), který představuje vážné přímé nebo nepřímé riziko pro zdraví spotřebitele a je třeba okamžitě přijmout vhodná opatření. Členský stát systému RASFF, který identifikoval problém a přijal potřebná opatření (např. stahování produktu z trhu) iniciuje vydání *Varování*. Cílem *Varování* je podat všem členům systému RASFF informaci o tom, že mají ověřit, zda se daný produkt vyskytuje na jejich trhu tak, aby mohla být přijata odpovídající opatření.

Odmítnutí na hranicích (Border rejection / Border rejection notification) se týkají zásilek potravin a krmiv, které prošly zkoušením a byly odmítnuty na vnějších hranicích EU (a Evropského hospodářského prostoru - EHP), protože představovaly zdravotní riziko. Oznámení o *Odmítnutí na hranicích* je rozesíláno na veškerá stanoviště hraniční kontroly za účelem posílení kontrol a zajištění toho, aby se odmítnutý produkt nevrátil do EU přes jiné stanoviště hraniční kontroly.

Informace (Information notification) jsou používány, pokud bylo riziko identifikováno u výrobku umístěného na trhu, ale další členové nemusí přijímat okamžitá opatření. A to proto, že daný výrobek nebyl uveden na jejich trh nebo se na jejich trhu již nevyskytuje. Dalším důvodem zařazení do této kategorie může být nízká míra rizika (nebezpečí).

Novinka (News / News notification) – pod tímto označením jsou členskými státy rozesílány všechny druhy informací vztahující se k bezpečnosti výrobků, které nebyly oznámeny jako „Varování“, „Informace“ nebo „Odmítnutí na hranicích“, ale které jsou považovány za důležité pro dozorové orgány členských států.

Členové provedou kroky podle typu oznámení a okamžitě informují Evropskou komisi o přijatých opatřeních (například mohou nařídit stažení produktu z trhu).

RASFF v ČR

Národním kontaktním místem v systému rychlého varování v ČR je Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI), která soustřeďuje informace ze všech dozorových orgánů nad potravinami a krmivem v ČR: Státní veterinární správa, SZPI, orgánů ochrany veřejného zdraví a Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského. S Národním kontaktním místem spolupracují také další účastníci národního systému rychlého varování: Generální ředitelství cel, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo obrany, Ministerstvo spravedlnosti a Ústav zemědělských a potravinářských informací. Koordinačním místem je sekretariát koordinační skupiny bezpečnosti potravin při Ministerstvu zemědělství.

Schéma fungování systému rychlého varování RASFF v ČR:

Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA)

Úřad EFSA má za úkol vyhodnocovat rizika související s potravinami a předávat příslušné informace. EFSA vydává vědecká stanoviska a doporučení, která pomáhají Evropské komisi a členským státům EU při přijímání účinných a včasných rozhodnutí o akcích, která je třeba provést k zajištění ochrany spotřebitelů.

Mezinárodní spolupráce

Evropská komise a systém RASFF spolupracují s varovným systémem Světové zdravotnické organizace (WHO), který se nazývá INFOSAN (International Food Safety Network). Tato síť ve více než 160 členských státech sdružuje kontaktní místa či národní střediska, která získávají od organizace WHO ve formě zpráv systému INFOSAN informace o problémech s bezpečností potravin a předávají je příslušným ministerstvům ve svých zemích. Systémy RASFF a INFOSAN spolupracují a sdílejí některé informace.

Zdroje:

Zpráva o činnosti Systému rychlého varování pro potraviny a krmiva (RASFF) v České republice za rok 2008

<http://ec.europa.eu/rasff>

www.szpi.cz

Zpracoval: Ing. Marie Jechová, vedoucí odboru HV a PBU

Datum zpracování: 18.01.2011